

Hyvinvointipalveluiden talouskatsaus 1/2026

Hyvinvointilautakunta 28.05.2026 § 53

16/02.02.00.03/2026

Kunnanvaltuusto on kokouksessa 8.12.2025 §:ssä 96 hyväksynyt vuoden 2026 talousarvion ja samalla hyvinvointipalveluiden tulosalueelle määrärahat ja toimintatavoitteet. Hyvinvointipalveluiden käyttösuunnitelma ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026 on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 22.1.2026 §:ssä 7.

Hyvinvointilautakunta käsittelee ensimmäisessä talouskatsauksessa talousarvion seurantatiedot ja tavoitteiden toteuman huhtikuun lopun tilanteen mukaisesti.

Hyvinvointipalveluiden talousarvio vuodelle 2026 laadittiin hyvin tarkasti annettujen ohjeiden mukaisesti. Talousarvion laadintaan vaikuttivat aikaisempien vuosien talouden tasapainottamisen toimet ja niiden päätökset tulevalle vuodelle mm. Mattisenlahden koulun lakkauttaminen. Oppimisen tuen lakimuutos tuli voimaan 1.8.2025 ja sen kokonaisvaikutuksia tuen järjestämisen kustannuksiin esi- ja perusopetuksessa oli haastavaa arvioida. Uudistuksessa tuen kolmiportaisuus poistui ja oppilaan tuen lähtökohtana on ryhmään annettava tuki. Ryhmäkohtainen tuki perustuu oppimisen edellytyksiä tukeviin oppimisjärjestelyihin mm. yhteisopettajuuteen, samanaikaisopettajuuteen ja tukiopetukseen. Myös valmistavan opetuksen oppilasmäärän tilanne vaihtelee jopa viikoittain, mikä toi taloussuunnitteluun vaikeutta.

Hyvinvointipalveluiden talousarvion vuosikate huhtikuun lopussa on 33,7% eli -9 392 122€. Tässä vaiheessa toimintatuotot alittavat suunnitellun talousarvion ja toimintamenoissa on ylitystä.

Hyvinvoinnin hallinto

Hyvinvoinnin hallinnon tulosalue etenee oman toiminnan osalta talousarviossa. Hallinnon tulosalueelle kirjautuu hankkeiden tulot ja menot ja osa niistä on kevään osalta vasta kirjattu. Tulosalueen vuosikate huhtikuun lopussa on 38,5 % eli - 243 094 €. Tulosalueelle ei esitetä määrärahamuutoksia.

Perusopetus

Perusopetuksessa tarkastellaan vuosikatetta Honkalammen koulun valtionosuuksien kirjauksen takia. Tulosalueen vuosikate huhtikuun lopussa on 34 % eli -5 510 687 €. Tulosalue on kokonaisuutena hieman yli talousarvion, mutta syyslukukaudella tilanteen oletetaan tasaantuvan, kun henkilöstömäärä vähenee. Vuoden vaihteessa

jouduttiin palkkaamaan yksi valmistavan opetuksen opettaja lisää Liperin kouluun kahden kuukauden ajaksi, kun oppilaiden määrä hetkellisesti kasvoi. Tähän ei talousarviota tehdessä ollut voitu varautua. Honkalammen koulun kustannukset laskutetaan oppilaiden kotikunnilta puolivuositain, joten tulot eivät ole ovat tasaisen käytön mukaiset. Tulosalueelle ei esitetä tässä vaiheessa määrärahamuutoksia.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tulosalueen toimintakate huhtikuun lopussa on 33,9 % eli -2 888 904 €. Tulosalue on hieman yli asetetun talousarvion ja toteumassa on yksikkökohtaisia eroja. Varhaiskasvatuksen talousarvion ylittymistä selittävät useat toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset sekä lakisääteiset velvoitteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien lasten määrän kasvu on huomioitava ryhmien mitoituksessa, mikäli lapselle ei ole osoitettu henkilökohtaista tai ryhmäkohtaista avustajaa. Kuluneella toimintakaudella rakenteellisen tuen tarve on lisääntynyt, minkä vuoksi myös henkilöstöresursseja on jouduttu lisäämään kaikissa päiväkodeissa. Tätä kehitystä ei ole voitu huomioida alkuperäisessä talousarviossa.

Varhaiskasvatuksessa kesken toimintavuoden aloittaneiden lasten määrä on edellyttänyt kolmen uuden lisäryhmän perustamista. Näiden ryhmien henkilöstö- ja kalustekustannukset eivät ole olleet täysimääräisesti ennakoitavissa talousarviota laadittaessa. Myös henkilöstön tavanomaista pidemmät poissaolot ovat lisänneet jonkin verran sijaistarvetta ja kasvattaneet kustannuksia. Edellä mainituista syistä varhaiskasvatuksen menot ovat ylittäneet talousarvion erityisesti henkilöstökulujen osalta. Lisäksi äkilliset poissaolot ja samanaikaiset henkilöstövajeet useissa yksiköissä ovat lisänneet lyhytaikaisten sijaisten käyttöä ja nostaneet kokonaiskustannuksia, koska varhaiskasvatuksessa on lakisääteinen velvoite turvata toiminnan lainmukainen henkilöstömitoitus kaikissa tilanteissa. Arvion mukaan nykyinen ylitystilanne tasoittuu kuitenkin osittain toimintakauden päättyessä, kun syksyllä henkilöstötarve sekä lisäryhmien määrä vähenevät, joten varhaiskasvatuksen osalta talouskatsauksen yhteydessä ei esitetä määrärahamuutoksia.

Opinto- ja vapaa-aika

Opinto- ja vapaa-ajan tulosalueen toimintakate huhtikuun lopussa on 30,2 % eli -748 207 €. Talous ja toiminta etenevät lähes talousarvion mukaisesti. Alitusta selittävät vasta myöhemmin laskutettavat Joensuun seudun kansalaisopiston maksuosuudet sekä myöhemmin myönnettävät vapaa-aikapalvelujen toiminta-avustukset. Vapaa-aikapalveluiden tulosalueelle ei esitetä määrärahamuutoksia.

Vaikutusten arviointi	Talouskatsauksen yhteydessä ei esitetä määrärahamuutoksia, joten talousvaikutuksia ei ole. Kokonaisuutena palvelualue ylittää hieman annetun talousarvion. Mattisenlahden koulun lakkautus ja syksyn henkilöstövähennykset tasaavat hieman ylitystä. 1.8.2026 voimaan tulevat yleiskorotukset nostavat kuitenkin henkilöstökustannuksia.
Valmistelija	Hyvinvointijohtaja
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä palvelualueen ensimmäisen talouskatsauksen ja esittää sen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Ote Toimeenpano Tiedoksi Lisätietoja	Kunnanhallitus Hyvinvointipalvelut Talous- ja hallintojohtaja Hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185